

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

A T A S K A I T A

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOJE 2001 METŲ FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS TIKRINIMO IR ASIGNAVIMŲ NAUDOJIMO PROGRAMOMS VYKDYMO (ORTOPEDINĖ PROTEZINĖ PAGALBA LIETUVOS RESPUBLIKOS GYVENTOJAMS. SOCIALINIŲ PASLAUGŲ PLĖTRA VALSTYBINĖSE STACIONARIOSE GLOBOS ĮSTAIGOSE IR KITOSE MINISTERIJAI PAVALDŽIOSE INSTITUCIJOSE. PARAMA SOCIALIAI PAŽEIDŽIAMOMS GYVENTOJŲ GRUPĖMS IR KITA MINISTERIJOS VEIKLA) VERTINIMO REZULTATŲ

2002 m. birželio 14 d. Nr. 1040-3

Vilnius

Vykdamant Valstybės kontrolės 2002-04-08 pavedimą Nr. 1040-3, Finansinio audito 4-ojo departamento vyresnioji kontrolierė Jolita Skapaitė Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijoje (toliau – Ministerija), Vilniuje, A.Vivulskio g. 11, atliko 2001 metų finansinės atskaitomybės tikrinimą ir asignavimų naudojimo programoms vykdyti (Ortopedinė protezinė pagalba Lietuvos Respublikos gyventojams, Socialinių paslaugų plėtra valstybinėse stacionariose globos įstaigose ir kitose ministerijai pavaldžiose institucijose, Parama socialiai pažeidžiamoms gyventojų grupėms ir kita ministerijos veikla) vertinimą. Ministerija yra Lietuvos Respublikos vykdomosios valdžios institucija, kuri vykdo įstatymų ir kitų teisės aktų jai pavestų socialinės apsaugos ir darbo sričių valstybės valdymo funkcijas ir įgyvendina šiose srityse valstybės politiką. Ministerijos identifikavimo kodas – 8860351. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998-07-17 nutarimu Nr. 892, su vėlesniais pakeitimais, patvirtintuose nuostatuose nurodyta, kad Ministerija yra biudžetinė įstaiga, finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto. Išlaidų sąmatų vykdymo balanso 2002-01-01 duomenimis Ministerijos turtas 2002-01-01 buvo 7929,5 tūkst. Lt, 2002-04-01 - 8073,5 tūkst. Lt (1, 2 priedai).

Tikrinimas pradėtas 2002-04-08, baigtas 2002-06-14.

Tikrinimas atliktas pagal Finansinio audito 4-ojo departamento direktorės V.Jurkevičienės patvirtintą programą.

Tikrinimas atliktas žinant Socialinės apsaugos ir darbo ministrei V.Blinkevičiūtei, patvirtinta Lietuvos Respublikos Prezidento 2000-10-30 dekretu Nr. 1062, ministerijos sekretoriui V.Rupšiui, dalyvaujant Finansų ir buhalterinės apskaitos skyriaus vedėjai M.Romanovskai. Už Ministerijos ūkinę bei finansinę veiklą tikrinamuoju laikotarpiu atsakingas Ministerijos sekretorius V.Rupšys. Už tikrinamojo laikotarpio buhalterinę apskaitą atsakinga Finansų ir buhalterinės apskaitos skyriaus vedėja M.Romanovska. Suvestinę 2001 metų valstybės biudžeto išlaidų sąmatų įvykdymo metinę atskaitomybę pasirašė Ministerijos sekretorius V.Rupšys ir Finansų ir buhalterinės apskaitos skyriaus vedėja M.Romanovska (3-55 priedai).

Pastebėjimai:

*** Programos 3.1 biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2001-12-31 apyskaitos pagal valstybės funkcijas 06.01.03, 06.01.08, 06.01.20, pasirašytos Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos darbuotojų: įstaigos vadovas – Česlava Zabulėnienė, vyriausiasis buhalteris – Rita Česnulevičienė (27, 28, 31 priedai).**

I.Vidaus kontrolės ir vidaus audito vertinimas

Vidaus kontrolės ir vidaus audito vertinimas atliktas atrankos būdu, dokumentiniu ir darbuotojų apklausos metodais. Vertinimo laikotarpis 2001 metai.

Ministrės V.Blinkevičiūtės 2001-01-02 įsakymu Nr. 1-K patvirtintame Ministerijos struktūros ir etatų sąrašė, prie vadovybės, buvo patvirtintas vyriausiojo specialisto etatas. Ministerijos darbuotojų žodiniu paaiškinimu, tai vidaus auditoriaus pareigybė. Minėtas etatas užimtas nebuvo. 2001-06-07 įsakymu Nr. 12-K “Dėl Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2001-01-02 įsakymo Nr. 1-K dalinio pakeitimo“, nuo 2001-06-20 Vadovybės vyriausiojo specialisto etatas panaikintas ir įsteigta Vidaus audito tarnyba. Ministerijos sekretoriaus V.Rupšio 2001-10-05 potvarkiu Nr. 96-K nuo 2001-10-08 Vidaus audito tarnybos viršininku iki konkurso paskirtas V.Gailiušas. Nuo 2002-01-11 V.Gailiušas paskirtas Vidaus audito tarnybos viršininku.

Vyriausybės 2000-02-07 nutarimu Nr.127 “Dėl valstybės įmonių ir įstaigų vidaus audito”, su vėlesniais pakeitimais, patvirtintų Valstybės institucijos vidaus audito tarnybos nuostatų 5.1.3. punktas nurodo, kad vidaus audito tarnyba tikrina ir vertina finansinių ataskaitų duomenis (metinės finansinės atskaitomybės audito ataskaitų kopijos kiekvienais metais iki kovo 15 d. pateikiamos Finansų ministerijai). Ministerijos Vidaus audito tarnyba minėto tikrinimo ir vertinimo neatliko.

Ministerijos Vidaus audito tarnybos 2002 metų audito planas sudarytas neprisilaikant Finansų ministro 2001-01-31 įsakymu Nr. 26 patvirtinto Valstybės įmonių ir įstaigų vidaus audito vadovo 12.4. punkto reikalavimų, t.y. plane nenumatytas metinės finansinės atskaitomybės auditas (56 priedas). Be to, 2002 metų planas patvirtintas 2002 m. kovo 1 d. Minėto vadovo 21. punktas

nurodo, kad visos įstaigos turi būti patikrinamos kartą per metus. Vyriausybė 2001-12-21 nutarimo Nr. 1568 „Dėl vidaus audito atlikimo“ 3 punktu nutarė, kad Valstybinėje jaunimo reikalų taryboje vidaus auditą turi atlikti Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos vidaus audito tarnyba. Į 2002 metų audito planą minėtos tarybos auditas nėra įtrauktas (56 priedas). Už metinio vidaus audito plano rengimą atsakingas vidaus audito tarnybos vadovas (Vyriausybės 2001-09-19 nutarimu Nr. 1116 patvirtintų Vidaus audito reikalavimų 10 punktas).

Biudžeto sandaros įstatymo (2000-07-11 Nr. VIII-1821 redakcija) 36 straipsnio 4 punktas nurodo, kad valstybės ir savivaldybių biudžetų asignavimų valdytojų ir joms pavaldžių institucijų programų išlaidų sąmatų vidaus auditą atlieka vidaus audito tarnybos. Ministerijos Vidaus audito tarnyba 2001 metų programų išlaidų sąmatų vidaus audito neatliko.

Vidaus audito tarnyba įvertino Ministerijos 2001 metų programų finansuojamų iš valstybės biudžeto, vykdymą. Ministerijos kolegija 2002-03-14 apsvaustė pateiktą „Lietuvos Respublikos 2001 metų valstybės biudžeto programų, vykdytų LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, vertinimo ataskaitą“ (toliau – ataskaita) ir iš esmės pritarė pateiktoms rekomendacijoms (57, 58 priedai).

Pastebėjimai:

***Kai kurie ataskaitoje pateikti duomenys nėra tikslūs, pvz. išlaidų sąmatų vykdymo balanso 2002-01-01 bei pažymos apie debitorinį - kreditorinį 2002-01-01 duomenimis, Valstybinės medicininės socialinės ekspertizės komisijos kreditorinis įsiskolinimas 2001-01-01 buvo 193,9 tūkst. Lt, tuo tarpu ataskaitoje nurodyta 88,3 tūkst. Lt (59, 60 priedai, 58 priedo 19 psl.)**

***Ataskaitoje, kaip Valstybinio socialinio draudimo fondo išmokėtų pensijų sumos nurodyta gauti asignavimai (58 priedo 33 psl., 27, 28, 31, 35 priedai).**

Išvados:

***Ministerijoje iki 2001-10-08 Vidaus audito tarnyba realiai nefunkcionavo.**

***Vidaus audito tarnyba netikrino ir nevertino 2001 metų finansinių ataskaitų duomenų.**

***Vidaus audito tarnybos 2002 metų audito planas sudarytas neprisilaikant Finansų ministro 2001-01-31 įsakymu Nr. 26 patvirtinto Valstybės įmonių ir įstaigų vidaus audito vadovo atskirų punktų reikalavimų.**

***Vidaus audito tarnyba neatliko valstybės biudžeto asignavimų valdytojų ir joms pavaldžių institucijų programų išlaidų sąmatų vidaus audito.**

II.Ortopedinė protezinė pagalba Lietuvos Respublikos gyventojams (programos kodas 2.1)

1.Biudžeto lėšų naudojimas pagal patvirtintas sąmatas

Biudžeto lėšų naudojimo pagal patvirtintas sąmatas tikrinimas atliktas ištisiniu būdu, dokumentiniu metodu. Tikrinamasis laikotarpis 2001 metai.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-12-22 nutarimu Nr. 1591 “Dėl 2001 metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų paskirstymo pagal tvirtinamas programas patvirtinimo” programai “Ortopedinė protezinė pagalba Lietuvos Respublikos gyventojams” (toliau-programa) iš viso patvirtinta 24460,0 tūkst. Lt išlaidų, iš jų: 22460,0 tūkst. Lt paprastosioms ir 2000,0 tūkst. Lt nepaprastosioms išlaidoms.

Tikrinimo metu nustatyta, kad visi 2001 metais programai gauti asignavimai panaudoti pagal patvirtintą sąmatą. Gauti asignavimai laiku ir teisingai įtraukti į apskaitos registrus ir atitinka patvirtintą sąmatą. Gauti asignavimai, kasinės bei faktinės išlaidos apskaitos registruose atvaizduoti teisingai.

Ministerija 2001 metais su dešimčia įmonių sudarė gyventojų aprūpinimo ortopedijos technikos priemonėmis ir protezinės pagalbos sutartis. Bendra 2001 metais sudarytų sutarčių vertė, įskaitant sudarytas papildomas, 22460,0 tūkst. Lt (61 priedas).

Visos įmonės, su kuriomis 2001 metais buvo sudarytos sutartys ir kurioms buvo pervedamos programos lėšos, patvirtino Ministerijos nurodytus įsiskolinimų likučius 2001-12-01, kurie atitinka apyskaitinio laikotarpio pradžiai apskaitoje nurodytiems likučiams. Tarpusavio atsiskaitymai patvirtinti laikantis Vyriausybės 1999-06-03 nutarimu Nr. 719 patvirtintos Inventorizacijos tvarkos 60, 61 punktų reikalavimų bei tikrinamuoju laikotarpiu galiojusio Buhalterinės apskaitos pagrindų įstatymo (1992-06-18 Nr. I-2654), su vėlesniais pakeitimais, 14 straipsnio reikalavimų, t.y. iki metinės atskaitomybės sudarymo. Ministerija 2001 metais įmonėms pervesdama lėšas laikėsi sutartyse nurodytų sumų.

Ministerija už programai 2001 metais gautų asignavimų panaudojimą atsiskaitė pateikdama biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2002-01-01 apyskaitą.

Tikrinimo metu nustatyta, kad gauti asignavimai, kasinės bei faktinės išlaidos apyskaitoje atvaizduota teisingai (12, 62, 63 priedai). Apyskaita sudaryta ir pateikta laikantis nustatytos tvarkos ir terminų. Ministerijos paaiškinamajame rašte prie biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo apyskaitos už 2001 metus, 1005,0 tūkst. Lt kreditorinis įsiskolinimas už protezinius ortopedinius gaminius, aprūpinant jais gyventojus, nurodytas teisingai.

Už Invalidų kompensacinio technikos centro perkamą kompensacinę techniką, kurios įsigijimo vertė didesnė nei 500,0 Lt, pagal sudarytas trišales sutartis mokėjimus tiekėjams, iš sąmatoje patvirtintų nepaprastųjų išlaidų, vykdo Ministerija. Už 2001 metais įsigytą kompensacinę techniką, įskaitant elektrinius invalidų vežimėlius, Ministerija sumokėjo 2000,0 tūkst. Lt (62 priedas). Vyriausybė 1996-09-16 nutarimu Nr. 1069 “Dėl elektrinių invalidų vežimėlių įsigijimo išlaidų kompensavimo” 1 punktu nutarė, kad iš valstybės biudžeto kompensuojama 90 procentų elektrinio vežimėlio įsigijimo kainos. Pagal Socialinės apsaugos ir darbo ministro 1996-11-27 įsakymo Nr. 152 5 punktą, invalidas sumoka į Respublikinio invalidų kompensacinės technikos centro atsiskaitomąją sąskaitą 10 proc. elektrinio vežimėlio kainos (64 priedas). Ministerija nebuvo

nustačiusi šių lėšų panaudojimo tvarkos. Tikrinamuoju laikotarpiu surinktos lėšos buvo naudojamos vadovaujantis Ekspertų komisijos prie Respublikinio invalidų kompensacinės technikos centro protokolinais sprendimais (65-68 priedai).

Pastebėjimai: Ministro 2002-06-06 įsakymu Nr. 75 “Dėl Socialinės apsaugos ir darbo ministro 1996 m.lapkričio 27 d. įsakymo Nr. 152 “Dėl elektrinių vežimėlių invalidams įsigijimo išlaidų kompensavimo tvarkos patvirtinimo” pakeitimo” nustatyta, kad gautos 10 proc. lėšos už įsigytus elektrinius vežimėlius naudojamos kompensacinei technikai, kainuojančiai daugiau kaip 500 litų, pirkti (69 priedas).

Išvada. Ministerijos pateikta programos finansinė ataskaita tiksliai ir teisingai atspindi padarytas išlaidas, parengta ir pateikta laikantis nustatytos tvarkos.

2.Veiklos vykdant Ortopedinės protezinės pagalbos Lietuvos Respublikos gyventojams programą vertinimas

Programos “Ortopedinė protezinė Pagalba Lietuvos Respublikos gyventojams” (toliau-programa) vertinimas atliktas atrankos būdu, dokumentiniu metodu. Tikrinamasis laikotarpis 2001 metai.

Veikla vykdant programą buvo vertinta Valstybės kontrolės 2001 metais atlikto tikrinimo metu. 2001-12-20 ataskaita Nr. 230-71 “Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijoje valstybės biudžeto lėšų panaudojimo gyventojų aprūpinimui ortopedijos technika išlaidų kompensavimui tikrinimo rezultatų” 2001-12-20 raštu Nr. 230-07-2615 buvo pateikta Ministerijai. Dėl minėto tikrinimo rezultatų priimtas Valstybės kontrolės 2002-01-17 sprendimas Nr. 3.

Ministerijos veiklos trūkumai vykdant programą bei priemonės kurių ji ėmėsi juos šalindama, išdėstyti minėtoje Valstybės kontrolės ataskaitoje bei 2002-02-01 rašte Nr. S-(230-07)-248.

Programa buvo vykdoma siekiant Ministerijos tikslo “Vystyti socialinės paramos sistemą bei užtikrinti socialiai pažeidžiamų gyventojų grupių socialinę integraciją (70 priedas). Pagal pateiktą Ministerijos metinę veiklos ataskaitą bei programos uždavinių įgyvendinimo rezultatų įvertinimo suvestinę programoje numatyti tikslai yra pasiekti. Gyventojų poreikis ortopedinei technikai patenkintas vidutiniškai 30 proc. (planuota 30-50 proc.), poreikis kompensacinei technikai kainuojančiai virš 500 litų patenkintas: suaugusiųjų apie 76 proc. (planuota 50 proc.), vaikų apie 89 proc. (planuota 60-65 proc.) (71-73 priedai).

Išvada: Tikrinimo metu nenustatyta atvejų, kad lėšos būtų pervestos ne pagal sudarytas sutartis, t.y. ne programoje nustatytiems tikslams. Remiantis pateiktomis veiklos ataskaitomis, programos tikslai buvo pasiekti.

III. Socialinių paslaugų plėtra valstybinėse stacionariose globos įstaigose ir kitose ministerijai pavaldžiose institucijose (programos kodas 2.2)

1. Programos vykdytojų finansinių ataskaitų vertinimas

Programos vykdytojų finansinių ataskaitų ir veiklos vykdant Socialinių paslaugų plėtros valstybinėse stacionariose globos įstaigose ir kitose ministerijai pavaldžiose institucijose programos (toliau-programa) vertinimas atliktas atrankos būdu, darbuotojų apklausos ir dokumentiniais metodais. Tikrinamasis laikotarpis 2001 metai.

Programą 2001 metais vykdė: Valstybinė medicininės socialinės ekspertizės komisija, Pabėgėlių priėmimo centras, Socialinių įstaigų priežiūros ir audito departamentas, Respublikinis invalidų kompensacinės technikos centras, Įvaikinimo tarnyba, Lietuvos Respublikos trišalės tarybos sekretoriatas. Visos minėtos įstaigos, atsiskaitydamos už programos vykdymui gautas lėšas, Ministerijai pateikė Finansų ministro 2001-12-28 įsakymu Nr. 346 “Dėl biudžetinių įstaigų finansinės atskaitomybės ir savivaldybių biudžetų įvykdymo suvestinės atskaitomybės formų patvirtinimo” patvirtintos formos ataskaitas.

Vyriausybės 2001-12-22 nutarimu Nr. 1591 “Dėl 2001 metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų paskirstymo pagal tvirtinamas programas patvirtinimo” programai iš viso buvo patvirtinta 7322,0 tūkst. Lt išlaidų, iš jų: paprastosioms išlaidoms - 7147,0 tūkst. Lt, iš jų: 3470 tūkst. Lt darbo užmokesčiui ir 175,0 tūkst. Lt nepaprastosioms išlaidoms. Įstaigų vykdžiusių programą pateiktų biudžeto išlaidų sąmatų įvykdymo 2002-01-01 apyskaitų ir Ministerijos sudarytos suvestinės programos apyskaitos duomenimis, paprastosios kasinės išlaidos buvo 6783,6 tūkst. Lt, iš jų darbo užmokesčio – 3413,5 tūkst. Lt, o nepaprastųjų išlaidų kasinės išlaidos buvo 214,9 tūkst. Lt. Biudžeto išlaidų sąmatų įvykdymo apyskaitų 2002-01-01 duomenimis, kasinės darbo užmokesčio išlaidos neviršijo patvirtintos sąmatos bei gautų asignavimų, nepaprastosioms išlaidoms gauti asignavimai yra lygūs padarytoms kasinėms išlaidoms (74, 75 priedai).

Ministerija Pabėgėlių priėmimo centro išlaidų sąmatą patikslino iš paprastųjų išlaidų 34,0 tūkst. Lt perkeldama į nepaprastąsias, o Socialinių įstaigų priežiūros ir audito departamento sąmata buvo patikslinta perkeliant 7,0 tūkst. Lt iš paprastųjų išlaidų į nepaprastąsias.

Valstybinės medicininės socialinės ekspertizės komisijos (toliau-komisija) skola biudžetui 2002-01-01, Išlaidų sąmatų vykdymo balanso duomenimis, buvo 149,5 tūkst. Lt, iš jų, formos Nr. 10 duomenimis 12,8 tūkst. Lt pajamų mokesčio (76, 78 priedai). Balanso duomenimis skola darbuotojams 2002-01-01 buvo 2,6 tūkst. Lt (77 priedas). Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2002-01-01 apyskaitos duomenimis darbo užmokesčiui buvo gauta 2386,7 tūkst. Lt asignavimų, padaryta 2362,8 tūkst. Lt kasinių išlaidų, skirtumas – 23,9 tūkst. Lt (79 priedas). Tuo būdu komisija

nepervesdama išskaityto pajamų mokesčio, nesilaikė Lietuvos Respublikos fizinių asmenų pajamų mokesčio laikinojo įstatymo (1990-10-05 Nr. I-641) 10 straipsnio reikalavimo, gaunant iš banko įstaigų pinigus darbo apmokėjimui, kartu pateikti banko įstaigoms mokomąjį pavedimą iš to mėnesio uždarbių pajamų mokesčio sumoms sumokėti. Komisija, panaudodama išskaityto pajamų mokesčio lėšas išlaidoms pagal kitus ekonominės klasifikacijos straipsnius, nesilaikė Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr.543 patvirtintos Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo tvarkos 54 punkto reikalavimo draudžiančio iš šių lėšų apmokėti bet kokias išlaidas.

Komisija nesilaikydama Biudžetinių įstaigų įstatymo (1995-12-05 Nr. I-1113) 8 straipsnio reikalavimo biudžeto asignavimus naudoti tik pagal asignavimų valdytojo patvirtintas išlaidų sąmatas, biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo apyskaitos duomenimis, viršijo transporto išlaikymui patvirtintą sąmatą 0,6 tūkst. Lt ir spaudiniams 0,9 tūkst. Lt. Apyskaitą pasirašė įstaigos vadovė Genovaitė Vaičiūnienė ir vyriausioji buhalterė Biruta Paliušytė (79 priedas).

Išvados:

***Ministerijos programos 2.2 biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2002-01-01 apyskaita, įstaigų pateiktų apyskaitų pagrindu, sudaryta teisingai.**

***Valstybinė medicininės socialinės ekspertizės komisija nesilaikė Lietuvos Respublikos fizinių asmenų pajamų mokesčio laikinojo įstatymo (1990-10-05 Nr. I-641) 10 straipsnio reikalavimo, gaunant iš banko įstaigų pinigus darbo apmokėjimui, kartu pateikti banko įstaigoms mokomąjį pavedimą iš to mėnesio uždarbių pajamų mokesčio sumoms sumokėti.**

***Valstybinė medicininės socialinės ekspertizės komisija, panaudodama išskaityto pajamų mokesčio lėšas kitoms išlaidoms, nesilaikė Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr.543 patvirtintos Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo tvarkos 54 punkto reikalavimo draudžiančio iš šių lėšų apmokėti bet kokias išlaidas.**

*** Valstybinė medicininės socialinės ekspertizės komisija 1,5 tūkst. Lt panaudodama be nustatyta tvarka patvirtintos sąmatos, nesilaikė Biudžetinių įstaigų įstatymo (1995-12-05 Nr. I-1113) 8 straipsnio reikalavimo biudžeto asignavimus naudoti tik pagal asignavimų valdytojo patvirtintas išlaidų sąmatas.**

***Vidaus audito tarnyba neanalizavo pavaldžių įstaigų išlaidų sąmatų, todėl ministrė negavo pilnos informacijos apie biudžeto lėšų panaudojimą. Ministerija nepakankamai vykdė Biudžetinių įstaigų įstatymo (1995-12-05 Nr. I-1113) 8 straipsnyje numatytą biudžeto asignavimų valdymą, t.y. nesiėmė priemonių, kad iš asignavimų valdytojų gautus asignavimus Valstybinė medicininės socialinės ekspertizės komisija naudotų tik pagal patvirtintas išlaidų sąmatas bei laiku atsiskaitytų su biudžetu.**

2. Veiklos vykdančios Socialinių paslaugų plėtros valstybinėse stacionariose globos įstaigose ir kitose ministerijai pavaldžiose institucijose vertinimas

Programa vykdoma siekiant Ministerijos tikslo "Vystyti socialinės paramos sistemą bei užtikrinti socialiai pažeidžiamų gyventojų grupių socialinę integraciją". Programos tikslas "Užtikrinti kokybiškas socialines paslaugas ministerijai pavaldžiose institucijose" (81 priedas).

Ministerijos sekretoriaus 2001-05-08 potvarkiu Nr. 39 paskirti darbuotojai atsakingi už Ministerijos programas ir priemones, vykdomas iš valstybės biudžeto (82 priedas).

Pagal Ministerijos metinę veiklos ataskaitą iš šešių programų vykdančių įstaigų, keturios nepasiekė numatytų rezultatų:

- Pabėgėlių priėmimo centre planuota apgyvendinti 145 asmenį, vidutiniškai per metus apgyvendinta 121, arba 83 proc.;
- Valstybinėje medicininės ekspertizės komisijoje planuota patikrinti 136800 asmenis, patikrinta 121502, arba 15298 mažiau nei planuota bei, 7854 mažiau lyginant su 2000 metais;
- LR trišalėje taryboje buvo planuota suorganizuoti 11-12 posėdžių, suorganizuota 10;
- Socialinių įstaigų priežiūros ir audito departamentas vietoj planuotų 19 auditų, atliko 12 (73, 83 priedai).

Programos vykdytojams, išskyrus Įvaikinimo tarnybą prie SADM, buvo nustatyti vertinimo kriterijai. Ministerijos veiklos ataskaitoje pateikta informacija apie Įvaikinimo tarnybos prie SADM veiklą, tačiau nebuvo nustatyti uždavinių vertinimo kriterijai.

Ministerijoje nebuvo analizuojamos numatytų rezultatų nepasiekimo priežastys. Be to, Ministerija, 2001 metais vykdydama programą, pasirinko tik kiekybinius statistinius programos uždavinių vertinimo kriterijus, kurie neleidžia vertinti programos vykdymo kokybės.

Pastebėjimai:

***Sekretoriaus 2001-05-08 potvarkiu Nr. 39 "Dėl darbuotojų atsakingų už ministerijos iš valstybės biudžeto vykdomas programas bei priemones", atsakinga už programą 2.2 paskirta Finansų ir buhalterinės apskaitos skyriaus vedėja M.Romanovska. Finansų ir buhalterinės apskaitos skyriaus vienu iš uždavinių yra "parengti ir pateikti Finansų ministerijai ministerijos finansuojamų institucijų valstybės biudžeto išlaidų sąmatas". Mūsų nuomone siekiant užtikrinti, kad būtų geriau kontroliuojamas programų vykdymas, o taip pat vertinami ir jų kokybiniai rezultatai, atsakingais už programas ir priemones reikėtų skirti ne tik finansų ir apskaitos specialistus.**

***Ministerijos kolegija 2002-03-14 posėdyje, iš esmės pritarusi vidaus audito tarnybos pateiktos "LR 2001 metų valstybės biudžeto programų, vykdytų Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, vertinimo ataskaitoje" pateiktoms rekomendacijoms, įpareigojo Socialinės paramos departamento direktorę V.Murauskaitę surengti susitikimą su VMSEK vadovais ir aptarti pateiktas audito išvadas, parengti Invalidų socialinės integracijos pataisas, leidžiančias**

steigėjui tvirtinti VMSEK nuostatus (57 priedas). Biudžetinių įstaigų įstatymo (1995-12-05 Nr. I-1113) 5 straipsnis nurodo, kad biudžetinių įstaigų nuostatus tvirtina jų steigėjai. O Valstybinės medicininės socialinės ekspertizės komisijos laikinųjų nuostatų patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992-02-25 nutarimu Nr. 123 6 punkte nurodyta, „Valstybinę medicininės socialinės ekspertizės komisiją prie Socialinės apsaugos ministerijos steigia ir likviduoja Socialinės apsaugos ministerija“. Invalidų socialinės integracijos įstatymo (1991-11-28 Nr. I-2044) 4 straipsnio 2 punktas nurodo, kad minėtos komisijos nuostatus tvirtina Vyriausybė. Minėta komisija veikia pagal Vyriausybės 1992-02-25 nutarimu Nr. 123 patvirtintus Valstybinės medicininės socialinės ekspertizės komisijos laikinuosius nuostatus. Minėtas Biudžetinių įstaigų įstatymo straipsnis leidžia steigėjui tvirtinti įstaigų nuostatus.

Išvados:

***Neatlikus vertinimo programą vykdžiusiose įstaigose, negalima pasakyti ar tikslai pasiekti efektyviausiu būdu.**

***Iš šešių programą vykdžiusių įstaigų, keturios nepasiekė numatytų tikslų.**

***Ministerijoje nebuvo analizuojamos numatytų rezultatų nepasiekimo priežastys. Be to, Ministerija, 2001 metais vykdydama programą, pasirinko tik kiekybinius statistinius programos uždavinių vertinimo kriterijus, kurie neleidžia vertinti programos vykdymo kokybės.**

IV. Parama socialiai pažeidžiamoms gyventojų grupėms ir kita ministerijos veikla (programos kodas 2.3)

Programos „Parama socialiai pažeidžiamoms gyventojų grupėms ir kita ministerijos veikla“ (toliau-programa) vertinimas atliktas atrankos būdu, darbuotojų apklausos ir dokumentiniu metodais. Tikrinamasis laikotarpis 2001 metai.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-12-22 nutarimu Nr. 1591 „Dėl 2001 metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų paskirstymo patvirtinimo“ programai patvirtinta 72941,0 tūkst. Lt išlaidų, iš jų: 72331,0 tūkst. Lt paprastosioms išlaidoms, iš jų 3159,0 tūkst. Lt darbo užmokesčiui ir 610,0 tūkst. Lt nepaprastosioms išlaidoms. Programa buvo vykdoma siekiant Ministerijos tikslo „Vystyti socialinės paramos sistemą bei užtikrinti socialiai pažeidžiamų gyventojų grupių socialinę integraciją (84-86 priedai). Institucijos strateginiame veiklos plane nurodyta 14 programos tikslų (84 priedas).

1. Užtikrinti į Lietuvą sugrįžusių reabilituotų tremtinių ir politinių kalinių integraciją į Lietuvos visuomenę

Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2000-03-15 įsakymu Nr. 31 patvirtintuose Socialinių įstaigų priežiūros ir audito departamento nuostatuose vienu iš uždavinių nurodyta „įgyvendina Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992-01-11 nutarimu Nr. 19 „Dėl politinių kalinių,

tremtinių bei jų šeimų narių sugrįžimo į Lietuvą bei aprūpinimo butais ir darbu Lietuvos Respublikos Vyriausybės veiklos metmenų” patvirtintą programą”. Ministerijos 2.3 programoje, šio tikslo įgyvendinimui, buvo patvirtinta 1735,0 tūkst. Lt išlaidų, iš jų: 1235,0 paprastosioms išlaidoms ir 500,0 tūkst. Lt nepaprastosioms išlaidoms. Nepaprastosioms išlaidoms patvirtinti asignavimai buvo paskirstyti Vyriausybės 2001-09-10 nutarimu Nr. 1069 “Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų, numatytų Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai 2001 metais grįžtančių į Lietuvą reabilituotų politinių kalinių ir tremtinių šeimų butams pirkti nustatyta tvarka, paskirstymo savivaldybėms”, 2001 metais grįžtančių į Lietuvą reabilituotų politinių kalinių ir tremtinių butams pirkti.

Minėtas departamentas už programos lėšų panaudojimą Ministerijai atsiskaitė pateikdamas biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo apyskaitą bei ataskaitas apie lėšų panaudojimą. Paprastosioms išlaidoms buvo gauti visi patvirtinti asignavimai bei tiek padaryta ir kasinių išlaidų – 1235,0 tūkst. Lt. Nepaprastosios kasinės išlaidos buvo 390,4 tūkst. Lt arba 109,6 tūkst. Lt mažesnės už patvirtintus asignavimus (87 priedas). Pagal departamento pateiktą ataskaitą Šiaulių rajono savivaldybė nepanaudojo jai skirtų lėšų (88, 89 priedai). Vilniaus miesto savivaldybė iš skirtų 156,0 tūkst. Lt panaudojo 108,3 tūkst. Lt. Pagal pateiktą ataskaitą buvo nupirkta 1 butas, vietoj Vyriausybės nutarimu numatytų dviejų (88, 87 priedai). Nepanaudotos lėšos – 47728,0 Lt buvo grąžintos į iždą (90 priedas).

Pastebėjimas: Vienas iš veiksmų, turėjusių įtakos tam, kad lėšos nebuvo pilnai panaudotos buvo tas, kad lėšos buvo gautos ir naudojamos ketvirtame ketvirtyje.

Vyriausybės nutarimu buvo numatyta iš viso nupirkti 10 butų, pagal pateiktą ataskaitą buvo nupirkta 11 todėl, kad Kauno, Panevėžio, Šiaulių miestų savivaldybės butų nupirko daugiau nei buvo numatyta.

Socialinių įstaigų priežiūros ir audito departamento direktoriaus 2002-05-13 įsakymu Nr. 34 sudaryta komisija įpareigota atlikti Grįžtančių į Lietuvą politinių kalinių ir tremtinių šeimų aprūpinimo būstu programos vykdymo auditą. Tikrinimo metu su audito išvadomis nebuvo susipažinta.

Pagal Socialinių įstaigų priežiūros ir audito departamento pateiktas ataskaitas darytina išvada, kad programos tikslas pasiektas, lėšos buvo panaudotos numatytam tikslui.

2. Padėti integruotis į Lietuvos visuomenę prieglobstį gavusiems užsieniečiams

Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2000-03-15 įsakymu Nr. 31 patvirtintuose Socialinių įstaigų priežiūros ir audito departamento nuostatuose vienu iš uždavinių nurodyta “įgyvendina Pabėgėlių socialinės integracijos programą”. Ministerijos 2.3 programoje šio tikslo įgyvendinimui buvo patvirtinta 346,0 tūkst. Lt paprastųjų išlaidų.

Minėtas departamentas už programos lėšų panaudojimą Ministerijai atsiskaitė pateikdamas Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo apyskaitą. Paprastosioms išlaidoms buvo gauti visi patvirtinti asignavimai, padaryta 338,0 tūkst. Lt kasinių išlaidų (92 priedas). Pagal departamento pateiktą paaiškinamąjį raštą „Dėl pabėgėlių socialinės integracijos programos vykdymo 2001 metais“, pabėgėlių integracijos centruose 2002-01-01 lėšų liktis buvo 8,0 tūkst. Lt, kuris įskaitytas į 2002 metų finansavimą (93, 94 priedai).

Parama buvo suteikta 126 asmenims vietoj planuotų 62. Pagal departamento pateiktas ataskaitas darytina išvada, kad lėšos buvo panaudotos programoje numatytam tikslui.

3. Aprūpinti darbo vietas ministerijoje šiuolaikine technika, našiomis programinėmis priemonėmis

Ministerijos paprastosios kasinės išlaidos, vykdant šią priemonę, buvo 162,2 tūkst. Lt, nepaprastosios 190,0 tūkst. Lt. Lėšos buvo panaudotos kompiuterinės technikos įsigijimui ir aptarnavimui. Pagal pateiktą veiklos ataskaitą Ministerija, vietoj planuotų 7 proc., kompiuterinę bei programinę įrangą atnaujinio 27 proc. Tokį įrangos atnaujinimo procentą lėmė tai, kad Ministerija įsigijo dvejus metus nuomotą kompiuterinę įrangą.

4. Gerinti teikiamų paslaugų kokybę

Šio programos tikslo įgyvendinimo uždavinys užtikrinti socialinį darbą dirbančių asmenų kvalifikacijos kėlimą ir jų atestavimą. Uždavinio vertinimo kriterijus – socialinių darbuotojų praktikų neturinčių socialinio darbo išsilavinimo įgijusių bazinės socialinio darbo žinias, skaičius.

Ministerija, siekdama šio tikslo, padarė 273,1 tūkst. Lt paprastųjų kasinių išlaidų. Siekiant šio tikslo buvo organizuoti kvalifikacijos kėlimo kursai 1127 žmonėms vietoj planuotų 600, 21 darbuotojui suteikta aukščiausiąją kategorijų socialinių darbuotojų kvalifikacija. Kursus organizavo konkursą laimėjusios mokymo įstaigos. Patikrinus spalio – gruodžio mėn., mokėjimų nesusijusių su programos tikslu nenustatyta.

Pastebėjimai: Ministerija vertinimui pasirinko tik kiekybinius statistinius vertinimo rodiklius, neleidžiantys vertinti programos vykdymo kokybės.

Išvada: Atsižvelgiant į tai, kad Ministerija mokymo įstaigas atrinko konkurso būdu, darytina išvada, kad lėšos buvo panaudotos taupiai. Be to, tai leido kursus organizuoti didesniai žmonių skaičiui.

5. Užtikrinti teisės aktų derinimą su Europos sąjungos standartais bei normomis

Programos uždavinys - perkelti į Lietuvos teisės sistemą Europos Sąjungos teisės normas.

Pastebėjimas: Ministerija nebuvo nustačiusi uždavinio vertinimo kriterijų.

Ministerija, įgyvendindama šį uždavinį, padarė 175,1 tūkst. Lt paprastųjų kasinių išlaidų. Lėšos buvo naudojamos apmokėjimui už vertimo paslaugas, apmokėjimui už mokslinius tyrimus bei teisės aktų projektų rengimą.

Išvada: Atsižvelgiant į tai, kad nebuvo nustatyti uždavinio vertinimo kriterijai, negalima pasakyti kiek pasiektas programos tikslas. Be to, neesant uždavinių vertinimo kriterijų sudaromos prielaidos nepakankamai efektyviam lėšų naudojimui, kadangi nėra vienos iš esminių kontrolės priemonių – ar buvo darbai atlikti tokios apimties ir kokybės, kokiai buvo skirtos biudžeto lėšos.

6. Vykdyti nacionalinę narkotikų kontrolę ir narkomanijos prevenciją

Programos uždaviniai – įvertinti narkomanijos problemos mastus Lietuvoje, nustatyti svarbiausias narkomanijos prevencijos problemas, sukurti narkomanų reabilitacijos sistemą. Uždavinių vertinimo kriterijai – paremtų projektų, įgyvendinančių narkomanijos prevencijos ir narkomanų reabilitacijos priemones skaičius, priklausomų nuo narkotikų ar rizikos grupių asmenų, kuriems suteiktos aktyvios socialinės integracijos paslaugos nevyriausybiniuose jaunimo organizacijose skaičius.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 1999-09-06 nutarimo Nr. 970 “Dėl nacionalinės narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos 1999-2003 metų programos patvirtinimo” 2 punktu pritarė, kad ministerijos ir kitos institucijos, atsakingos už Nacionalinės narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos 1999-2003 metų programos vykdymą, kasmet rengdamos biudžeto projektą, numatytų, kiek lėšų reikia šiai programai finansuoti. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995-02-28 nutarimu Nr. 282 (Vyriausybės 2002-01-23 nutarimo Nr. 73 redakcija) buvo patvirtinta Nacionalinės narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos 1999-2003 metų programos vykdymo 2001-2003 metų priemonės ir atsakingi vykdytojai. Ministerijai minėtu nutarimu patvirtintoms priemonėms vykdyti 2001 metams buvo numatyta 536,0 tūkst. Lt išlaidų. Vyriausybės 2002-01-23 nutarimo Nr. 73 redakcijoje priemonės “remti nevyriausybinių jaunimo organizacijų narkotikų prevencijos projektus” atsakingu vykdytoju paskirta Jaunimo reikalų taryba ir numatyta 200,0 tūkst. Lt asignavimų. Jaunimo reikalų taryba yra asignavimų valdytojas, kuriam asignavimus įstatymu tvirtina Seimas.

Iš viso Ministerijos biudžete šio tikslo įgyvendinimui buvo patvirtinta 736,0 tūkst. Lt, įskaitant atsakingam vykdytojui Jaunimo reikalų tarybai, Vyriausybės nutarimu numatytus asignavimus. Ministerija 2001 metų priemonių vykdymui gavo 736,0 tūkst. Lt asignavimų, įskaitant Jaunimo reikalų tarybai patvirtintus 200,0 tūkst. Lt.

Ministerija 2001-02-27 su minėta taryba sudarė sutartį Nr. 19, kurios bendra suma 200,0 tūkst. Lt. Jaunimo reikalų taryba, Ministerijai už programos lėšų panaudojimą, atsiskaitė

pateikdama biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo apyskaitą. Pagal Ministerijos veiklos ataskaitą minėta taryba parėmė 51 projektą bei 3100 asmenų, vietoj planuotų 3000 buvo suteiktos socialinės integracijos paslaugos. Pagal įstaigų pateiktas Biudžeto išlaidų sąmatų įvykdymo apyskaitas buvo padaryta 736,0 tūkst. Lt kasinių ir faktinių išlaidų (95 priedas).

Ministerija ir Socialinių darbuotojų rengimo centras 2001-02-27 sudarė sutartį Nr. 18, kuria centras įsipareigojo mokyti bei perkvalifikuoti darbuotojus dirbti su rizikos grupių atstovais bei jų šeimos nariais. Sutarties vykdymui buvo skirta 56113,6 Lt. Centras Ministerijai atsiskaitė pateikdamas biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo apyskaitą bei veiklos ataskaitą. Pagal Ministerijos pateiktą veiklos ataskaitą buvo apmokyti 192 asmenys. Pagal priemonę “remti organizacijų parengtus narkomanijos prevencijos ir narkomanų reabilitacijos projektus” Ministerija parėmė 37 konkurso būdu atrinktus projektus vietoj planuotų 20. Su konkursą laimėjusiomis organizacijomis buvo sudarytos sutartys ir lėšos buvo pervedamos laikantis sutartyse nurodytų sumų (95, 96 priedai). Pagal priemonę “organizuoti psichologines-pedagogines reabilitacijos stovyklas rizikos grupės vaikams ir jaunimui” Ministerija parėmė 3 stovyklas bendradarbiaudama su Švietimo ir mokslo ministerija.

Valstybės kontrolė pas sutarčių vykdytojus lėšų panaudojimo teisėtumo ir teisingumo atžvilgiu tikrinimų neatliko.

Socialinių įstaigų priežiūros ir audito departamento komisija, 2002 m. kovo 1 - 29 dienomis atlikto audito metu, analizavo ir įvertino projektų įgyvendinimui skirtų lėšų panaudojimo tikslingumą, ar skirtos lėšos buvo naudojamos pagal projektuose numatytus tikslus. Komisija patikrinusi 21 projektą savo išvadose nurodė, kad Valstybės biudžeto lėšos buvo panaudotos pagal paskirtį (97 priedas). Tikrinimo metu buvo susipažinta tik su audito išvadomis ir rekomendacijomis.

Ministerijos Narkomanų reabilitacijos ir narkomanijos prevencijos projektų įvertinimo komisija 2001-11-21 posėdyje numatė atlikti ministerijos paremtų projektų įgyvendinimo analizę, apibendrinti ir paruošti apžvalgą už 2001 metus. Autorine sutartimi darbą atlikti buvo pavesta L.Bulotaitei ir už atliktą darbą buvo sumokėta 9,9 tūkst. Lt. Darbe pateiktos išvados ir rekomendacijos, kuriomis Ministerija remiasi planuodama tolesnę veiklą.

Pastebėjimai:

***Audito komisija atrankos būdu vertino tik tuos projektus, kuriuos tiesiogiai parėmė Ministerija. Jaunimo reikalų tarybos paremti projektai šio audito metu vertinti nebuvo.**

***Ministerija rinko informaciją apie Jaunimo reikalų tarybos bei Švietimo ir mokslo ministerijos finansuojamus projektus. Ministerijos projektų vertinimo komisija, mažino skiriamas sumas ar visai neskyrė lėšų tiems projektams, kuriuos numatė remti Jaunimo reikalų taryba bei Švietimo ir mokslo ministerija. Tačiau informacijos apie tai kokius projektus remia Sveikatos apsaugos ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija**

neturėjo. Pagal priemones 1.1 ir 1.4 lėšos numatytos Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai bei Sveikatos apsaugos ministerijai.

Išvados:

***Yra rizika, kad dėl nepakankamo atsakingų vykdytojų tarpusavio veiksmų koordinavimo sudaromos prielaidos organizacijoms lėšas gauti pagal tą patį projektą iš skirtingų atsakingų vykdytojų bei atsiskaityti už jų panaudojimą pateikiant tas pačias ataskaitas.**

***Vertinant pagal Ministerijos nustatytus vertinimo kriterijus galima teigti, kad programos tikslas yra pasiektas.**

***Buvo pasirinkti tik kiekybiniai statistiniai uždavinio vertinimo kriterijai, neleidžiantys vertinti programos vykdymo kokybės bei realios programos naudos.**

***Lėšas priemonei “remti nevyriausybių jaunimo organizacijų narkotikų prevencijos projektus” Ministerija numatė nesivadovaudama Vyriausybės 1999-09-06 nutarimo Nr. 970 2 punkto nuostatomis, kadangi atsakingu šios priemonės vykdytoju paskirta Jaunimo reikalų taryba.**

Siūlymai: Atsižvelgiant į programos tikslo aktualumą ir reikšmingumą bei į tai, kad Vyriausybė 1999-09-06 nutarimu Nr. 970 patvirtino Nacionalinę narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos 1999-2003 metų programą, siūlytume apsvarstyti klausimą, ar nebūtų tikslinga vieną iš programos tikslų “Vykdyti nacionalinę narkotikų kontrolę ir narkomanijos prevenciją” išskirti į atskirą programą. Mūsų nuomone, tai padėtų Ministerijai užtikrinti geresnį biudžeto asignavimų valdymą.

7. Vykdyti nuteistųjų ir grįžusių iš kardomojo kalnimo vietų, pataisos darbų ir socialinės bei psichologinės reabilitacijos įstaigų asmenų socialinę adaptaciją

Programos uždavinio įgyvendinimo priemonės – teikti nuteistiesiems ir grįžusiems iš kardomojo kalnimo vietų, pataisos darbų ir socialinės bei psichologinės reabilitacijos įstaigų asmenims profesinio orientavimo paslaugas. Programos uždavinių vertinimo kriterijai: nuteistųjų asmenų, kuriems suteiktos profesinės psichologinės konsultacijos ir profesinis mokymas, skaičius; nuteistųjų ir grįžusių iš kardomojo kalnimo vietų, pataisos darbų ir socialinės bei psichologinės reabilitacijos įstaigų, kurie yra baigę profesinio mokymo kursus ir įdarbinti, skaičius.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 1999-10-25 priėmė nutarimą Nr. 1179 “Dėl nuteistųjų ir grįžusių iš kardomojo kalnimo vietų, pataisos darbų ir socialinės bei psichologinės reabilitacijos įstaigų asmenų socialinės adaptacijos 2001-2004 metų programos patvirtinimo”, kuriuo patvirtino Nuteistųjų ir grįžusių iš kardomojo kalnimo vietų, pataisos darbų ir socialinės bei psichologinės reabilitacijos įstaigų asmenų adaptacijos 2001-2004 metų programą. Ministerija ir prie jos esančios įstaigos, t.y. Darbo birža ir Darbo rinkos mokymo tarnyba buvo paskirtos atskirų priemonių atsakingais vykdytojais.

Ministerijos biudžete šiam tikslui buvo numatyta 280,0 tūkst. Lt paprastųjų išlaidų, gauta 262,0 tūkst. Lt asignavimų bei tiek pat padaryta kasinių išlaidų.

Vykdydama minėtu nutarimu patvirtintą pirmą priemonę, Ministerija 2001-05-16 sudarė sutartį Nr. 36 su Teisės institutu pagal kurią institutas įsipareigojo atlikti taikomąjį darbą „Socialinės paramos buvusiems kaliniams bei ją teikiančių organizacijų ir institucijų sistemos poreikių tyrimas“. Ministerija institutui už atliktą darbą sumokėjo 12,0 tūkst. Lt.

Pagal minėtu nutarimu patvirtintos programos įgyvendinimo priemonių 11 punktą, Ministerija ir Darbo ir socialinių tyrimų institutas 2001-07-13 sudarė sutartį Nr. 89, kuria institutui buvo pavesta atlikti nuteistųjų asmenų socialinių bei profesinių poreikių sociologinę apklausą. Sutartimi Ministerija už atliktą darbą įsipareigojo sumokėti 38,0 tūkst. Lt. Institutas Ministerijai pateikė ataskaitą su išvadomis ir pasiūlymais. Remiantis Ministerijos Darbo ir lygių galimybių skyriaus darbuotojų žodiniu paaiškinimu, atliktų tyrimų medžiaga naudojama rengiant socialinių įmonių įstatymo koncepciją.

Pagal minėtu nutarimu patvirtintos programos įgyvendinimo priemonių 15 punktą, Ministerija ir Respublikinė darbo birža 2001-06-29 sudarė sutartį Nr. 02-07-03/71, kuria Ministerija įsipareigojo programos įgyvendinimui pervesti paprastosios išlaidoms 149,0 tūkst. Lt, o birža atlikti sutarties priede išvardintus darbus. Ministerija biržai 2001-07-18 pervedė 69,0 tūkst. Lt ir 2001-10-10 – 80,0 tūkst. Lt, iš viso – 149,0 tūkst. Lt. Birža Ministerijai grąžino nepanaudotus 13001,32 Lt. Pagal biržos pateiktą ataskaitą, daugelis iš įkalinimo įstaigų grįžusių asmenų pasyviai sprendžia savo įdarbinimo problemas. Pagrindinis jų registravimosi darbo biržoje tikslas – gauti bedarbio pašalpą. Birža nepanaudojo visų jai pervestų lėšų dėl to, kad tam tikra dalis asmenų nebaigė mokymo programų, be pateisinamų priežasčių nutraukė mokymąsi, dėl blogo lankomumo ir pan.

Pagal minėtu nutarimu patvirtintos programos įgyvendinimo priemonių 16 punktą, Ministerija ir Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnyba prie SADM 2001-06-11 sudarė sutartį Nr. 42/01-07-61. Sutartimi Ministerija įsipareigojo pervesti projekto įgyvendinimui paprastosios išlaidoms 76,0 tūkst. Lt, tarnyba atlikti sutarties priede nurodytus darbus. Tarnyba Ministerijai atsiskaitė pateikdama Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo apyskaitą bei programos vykdymo ataskaitą.

Išvada: Pagal Ministerijos pateiktą veiklos ataskaitą bei programos vykdytojų Ministerijai teiktas ataskaitas darytina išvada, kad numatyti rezultatai buvo pasiekti, lėšos panaudotos programoje nustatytiems tikslams. Tikrinimo metu nepagrįstų mokėjimų nenustatyta. Tačiau atsižvelgiant į tai, kad programa yra tęstinė, mūsų nuomone būtų reikalinga nusistatyti programos kokybinius kriterijus, kurie leistų geriau naudoti biudžeto lėšas bei taip pat leistų vertinti programą tęstinumo požiūriu.

*8. Sukurti vaikų patiriamos seksualinės prievartos ir komercinio seksualinio išnaudojimo
prevencijos priemonių sistemą*

Programos uždavinys – nustatyti vaikų komercinio seksualinio išnaudojimo bei seksualinės prievartos prieš juos mastą ir sukurti pagrindinius prevencijos ir kontrolės sistemos elementus. Uždavinių vertinimo kriterijai: specialistų, susijusių su vaikų teisių apsauga, pasitobulinusių specializuotuose kursuose skaičius; parengtų bazinio mokymo bei tobulinimosi bendrųjų ir specializuotų programų, skirtų specialistams susijusiems su vaikų teisių apsauga, skaičius; išleistų informacinių leidinių apie vaikų seksualinę prievartą ir komercinį išnaudojimą skirtų specialistams, tėvams, globėjams ir vaikams skaičius.

Vyriausybė 2000-01-11 nutarimu Nr. 29 patvirtino Nacionalinę programą prieš vaikų komercinį seksualinį išnaudojimą ir seksualinę prievartą. Taip pat šiuo nutarimu buvo pritarta, kad lėšų, kurių reikia programai finansuoti, sąmatą kiekvienais metais sudaro ir tvirtina Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

Šio tikslo įgyvendinimui buvo numatyta 198,0 tūkst. Lt paprastųjų išlaidų. Vykdamas programoje numatytas priemones, buvo padaryta 100,2 tūkst. Lt kasinių išlaidų. Lėšos panaudotos apmokėjimui už atliktus darbus. Sutartys sudarytos ir darbai atlikti prisilaikant Vyriausybės nutarimu nustatytų priemonių. Priemonė – sukurti duomenų apie seksualinės prievartos prieš vaikus ir komercinio seksualinio išnaudojimo mastą bazę, nebuvo pilnai įvykdyta. Šios priemonės vykdymas tęsiamas 2002 metais.

Išvada: Programos uždaviniai buvo įgyventi tačiau, buvo nustatyti tik kiekybiniai statistiniai vertinimo kriterijai. Mūsų nuomone, atsižvelgiant į programos aktualumą ir visuomenės suinteresuotumą ja, reikalinga nustatyti ir programos kokybinius kriterijus, kurie leistų vertinti programos vykdymo kokybę ir realiai jos duotą naudą.

9. Programos uždavinys – mokėti piniginių dalyvavimo “Jaunimas” programoje mokesčių bei koordinuoti programos vykdymą Lietuvoje

Uždavinio įgyvendinimo priemonės - numatyti asignavimus dalyvavimo programoje mokesčiui, numatyti asignavimus programos administravimui. Uždavinio vertinimo kriterijai: dalyvaujant Bendrijos “Jaunimo” programoje paremtų projektų skaičius; dalyvaujant minėtoje programoje paremtų savanorių priėmimo ir išsiuntimo skaičius.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2000-12-18 nutarimu Nr.1464 “Dėl Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos asociacijos tarybos sprendimo, įteisinančio Lietuvos Respublikos dalyvavimo Bendrijos “Jaunimo” programoje sąlygas, projektui”, pavedė Ministerijai koordinuoti Bendrijos “Jaunimo” programos vykdymą Lietuvoje bei numatyti sumas, kurių reikės nustatyto piniginių įnašo į Europos Sąjungos biudžetą ir lėšas programos vykdymo koordinavimui Lietuvoje.

Ministerijos biudžete šio uždavinio įgyvendinimui buvo numatyta 1647,0 tūkst. Lt išlaidų iš jų - 64,0 tūkst. Lt darbo užmokesčiui. Padaryta 1382,9 tūkst. Lt paprastųjų išlaidų, tame skaičiuje 54,8 tūkst. Lt darbo užmokesčio. Lėšos buvo panaudotos piniginio įnašo mokėjimui bei pagal 2001-03-28 sutartį pervesta Viešajai įstaigai Jaunimo tarptautinio bendradarbiavimo agentūrai, kuri įsipareigojo vykdyti informacinę, nuolatinę bei mokomąją veiklą. Sutartis sudaryta remiantis Europos Sąjungos Asociacijos Tarybos sprendimo Nr. 4/2000, priimto 2000-12-13 Briuselyje, 1 priedo 2 punktu dėl nacionalinės agentūros atsakingos už ES programos “Jaunimas” administravimą.

10. Teikti gyventojams psichologinę pagalbą telefonu

Programos uždavinys – užtikrinti galimybę gyventojams pasinaudoti nemokama psichologine pagalba telefonu. Uždavinio įgyvendinimo priemonė – kompensuojamos psichologinės pagalbos telefonu teikimo išlaidos. Uždavinio vertinimo kriterijai nenustatyti.

Šio uždavinio įgyvendinimui buvo numatyta 152,0 tūkst. Lt paprastųjų išlaidų. Paprastosios kasinės uždavinio įgyvendinimo išlaidos buvo 151,6 tūkst. Lt. Lėšos buvo naudojamos apmokėjimui AB “Lietuvos telekomas” už tarnybų, teikiančių gyventojams telefonu psichologines konsultacijas, 800-ąją paslaugą. Informacija apie 800-osios paslaugos tarp miestinius pokalbius, AB “Lietuvos telekomas”, suteiktų paslaugų ataskaitoje, pradėta teikti nuo 2001 m. lapkričio mėn.

Vyriausybė 1998-07-09 nutarimo Nr. 857 “Dėl telekomunikacijų paslaugų lengvatų” 1.2. punktu patvirtino tarnybų, teikiančių psichologinę pagalbą telefonu (pokalbiai gyventojams nemokami), sąrašą bei nurodė, kad akcinė bendrovė “Lietuvos telekomas”, gaudama kompensaciją pagal Vyriausybės 1998-04-24 nutarimą Nr. 505 “Dėl kompensavimo akcinei bendrovei “Lietuvos telekomas” nemokamų vietinių telefono pokalbių paslaugų lengvatas”, skiria specialius abonentinis telefono numerius 8-800-XXXXX nurodytoms tarnyboms ir suteikia nemokamus telefono pokalbius atskirais numeriais.

Pastebėjimai: Ministerijos Vidaus audito tarnyba, atlikusi programos auditą, pateikė savo pastebėjimus ir pasiūlymus (98 priedas). Iš esmės pritardami ataskaitoje iškeltoms problemoms, manytume, kad skiriant darbuotojus atsakingus už Ministerijos vykdomas programas ir priemones, reikėtų skirti asmenis gebančius vertinti programos vykdymo efektyvumą ir galinčius teikti Ministerijos vadovybei siūlymus dėl atitinkamų sprendimų priėmimo.

11. Informuoti visuomenę apie socialinę ir darbo politiką

Uždaviniai – užtikrinti teisės aktų rengimą dalyvavimą tarptautinėse organizacijose, informacijos visuomenei teikimą. Uždavinių įgyvendinimo priemonės: rengti teisės aktus; organizuoti seminarus, konferencijas, leisti informacinę medžiagą, informuoti visuomenę, dalyvauti tarptautinėse programose.

Vykdamant programos priemonę buvo padaryta 276,2 tūkst. Lt kasinių bei faktinių išlaidų. Lėšos buvo panaudotos apmokėjimui leidiniams už spausdinamą informaciją bei renginių organizavimo išlaidoms.

12. Užtikrinti šalies gyventojų socialinio saugumo politikos formavimą ir įgyvendinimą

Programos uždaviniai – tobulinti socialinės apsaugos ir darbo sistemą. Įgyvendinimo priemonės – užtikrinti sąlygas efektyviai veiklai.

12.1. Ministerijos finansinės atskaitomybės tikrinimas

12.1.1. Sąmata ir asignavimai

Tikrinimas atliktas atrankos būdu, dokumentiniu metodu. Tikrinimo laikotarpis 2001 metai.

Ministerijos išlaikymui iš viso buvo numatyta 4811,0 tūkst. Lt, iš jų 4761,0 tūkst. Lt paprastosioms išlaidoms, iš jų: 3024,0 tūkst. Lt darbo užmokesčiui ir 50,0 tūkst. Lt nepaprastosioms išlaidoms. Padaryta 4778,4 tūkst. Lt kasinių išlaidų, iš jų: 4729,2 tūkst. Lt paprastųjų išlaidų, iš jų - 3015,0 tūkst. Lt darbo užmokesčio ir 49,2 tūkst. Lt nepaprastųjų išlaidų. Tikrinimu nustatyta, kad 2001 metais gauti asignavimai įraukti į apskaitos registrus. Kasinės ir faktinės išlaidos apskaitytos buhalterinės apskaitos registruose. Apskaita Ministerijoje vykdoma naudojant kompiuterines programas. Ministerija 2001 metais gautus asignavimus panaudojo pagal galiojančius teisės aktus bei patvirtintą sąmatą.

12.1.2. Grynų pinigų kasoje

Grynųjų pinigų kasoje tikrinimas atliktas atrankos būdu, faktiniu-dokumentiniu metodu. Tikrinamasis laikotarpis 2001 metų spalio-gruodžio mėn.

Tikrinimo metu nustatyta, kad gryniesiems pinigais kasoje priimami ir išduodami laikantis nustatytų teisės aktų reikalavimų. Tikrinamuoju laikotarpiu neteisėtų ar netikslingų kasos operacijų nenustatyta. Grynųjų pinigų apskaita atitinka teisės aktų reikalavimus. Kasos tikrinimo komisija 2002-05-28 atlikusi pinigų inventorizaciją trūkumo ar pertekliaus nenustatė (99 priedas).

12.1.3. Lėšų sąskaitose banke

Lėšų sąskaitose banke tikrinimas atliktas atrankos būdu, dokumentiniu metodu. Tikrinamasis laikotarpis 2001 metų spalio-gruodžio mėn.

Patikrinus minėto laikotarpio gautų įplaukų ir padarytų išmokų teisėtumą ir pagrįstumą pažeidimų ar nepagrįstų operacijų nenustatyta. Operacijos tiksliai ir laiku apskaitomos apskaitos registruose. Lėšų apskaita tvarkoma pagal Finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr. 70 patvirtintą Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarką.

12.1.4. Turtas ir jo apskaita

Turto ir jo apskaitos tikrinimas atliktas atrankos būdu, dokumentiniu metodu. Tikrinamasis laikotarpis 2001 metai.

Ministerija, 2001 metais biudžeto lėšomis, ilgalaikio turto įsigijo už 49231,38 Lt (100 priedas). Įsigytas ilgalaikis turtas laiku ir tinkamai atvaizduotas Ministerijos apskaitos registruose. Tikrinimu nustatyta, kad ilgalaikiam turtui įsigyti gauti asignavimai bei padarytos kasinės ir faktinės išlaidos teisingai atvaizduoti biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2002-01-01 apyskaitoje (100, 103 priedai).

12.1.5. Išlaidos darbo apmokėjimui

Išlaidų darbo užmokesčiui tikrinimas atliktas atrankos būdu, dokumentiniu metodu. Tikrinamasis laikotarpis 2001 metai.

Tikrinimo metu nustatyta, kad darbo užmokesčiui gauti asignavimai, kasinės bei faktinės išlaidos Ministerijos sudarytoje biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo apyskaitoje atvaizduotos teisingai (101, 103 priedas). Išskaitytas fizinių asmenų pajamų mokestis bei socialinio draudimo įmokos buvo pervedamas laiku.

12.1.6. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2001 metų

finansinės atskaitomybės vertinimas

Ministerijai 2001 metams buvo patvirtinta 4811,0 tūkst. Lt asignavimų, iš jų: 4761,0 tūkst. Lt paprastosioms išlaidoms, tame skaičiuje 3024,0 tūkst. Lt darbo užmokesčiui ir 50,0 tūkst. Lt nepaprastosioms išlaidoms. Tikrinimo metu nustatyta, kad Ministerijos nepaprastosioms išlaidoms bei darbo užmokesčiui gauti asignavimai, padarytos kasinės ir faktinės išlaidos apskaitoje ir atskaitomybėje atvaizduota teisingai. Patikrinus išlaidas padarytas spalio-gruodžio mėn. transporto išlaikymui ir komandiruotėms pažeidimų nenustatyta. Išlaidos apskaitoje atvaizduotos tinkamai ir laiku. Atskaitytų asmenų įsiskolinimas 2002-01-01 sumoje 1807,62 Lt susidarė todėl, kad kviečiančioji šalis, už komandiruotėje patirtas išlaidas, lėšas Ministerijai grąžino 2002 metais. Lėšos 2002-03-08 buvo grąžintos į valstybės biudžetą.

Tikrinant išlaidų sąmatų vykdymo balanso 2002-01-01 sudarymo teisingumą nustatyta, kad grąžintas nepanaudotas iki gruodžio 31 dienos lėšų atvaizduotas teisingai. Išlaidų sąmatų vykdymo balansas sudarytas likučių, atvaizduotų ž/o Didžioji knyga 2002-01-01, pagrindu. 2001 m. ilgalaikio materialaus ir nematerialaus turto nusidėvėjimas buvo apskaitytas bendrai 020 sąskaitoje, todėl registro duomenys skiriasi su išlaidų sąmatų vykdymo balanso duomenimis. Nuo 2002 metų ilgalaikio nematerialaus turto nusidėvėjimas ž/o Didžioji knyga apskaitomas atskirai. Debitorinis ir kreditorinis įsiskolinimas atvaizduotas teisingai. Ministerijos finansinė atskaitomybė sudaryta laiku ir pagal nustatytas formas.

Išvada: Ministerijos finansinės ataskaitos tiksliai ir teisingai atspindi padarytas išlaidas, parengtos ir pateiktos laikantis nustatytos tvarkos. Visa informacija, kuri svarbi finansinių ataskaitų atžvilgiu tinkamai pateikta.

13. Pertvarkyti vaikų teisių apsaugos sistemą

Igyvendinant šį tikslą buvo numatyta išmokėti kompensacijas likviduojamos Vaikų teisių apsaugos tarnybos darbuotojams. Kompensacijos buvo išmokėtos teisės aktų nustatyta tvarka. Lėšos panaudotos programoje numatyto tikslo įgyvendinimui.

14. Remti šeimas auginančius vaikus

Programos uždavinys – organizuoti bendrojo lavinimo mokyklų moksleivių iš socialiai remtinų šeimų nemokamą maitinimą. Uždavinio vertinimo kriterijus - maitinamų moksleivių visame bendrojo lavinimo moksleivių skaičiuje, procentais.

Igyvendinant šį tikslą buvo padaryta 60465,6 tūkst. Lt paprastųjų kasinių ir 60309,1 tūkst. Lt faktinių išlaidų.

Socialinės apsaugos ir darbo ir Švietimo ir mokslo ministrai 1999-08-16 įsakymu Nr. 64/955, su vėlesniais pakeitimais, patvirtino mažas pajamas turinčių šeimų moksleivių nemokamo maitinimo organizavimo bendrojo lavinimo mokyklose tvarką. Iš 66 įstaigų, kurioms 2001 metais Ministerija moksleivių nemokamam maitinimui pervedė lėšas, ataskaitas apie vienam moksleiviui buvusią maitinimo normą, pateikė 44 (104 priedas). Pagal šių įstaigų pateiktas ataskaitas, lėšų skirtų vienam moksleiviui vienai dienai suma, viršyta nebuvo. Pagal 2001-09-20 patvirtintą naujos formos ataskaitą, lėšas nemokamam moksleivių maitinimui gavusios įstaigos, turi nurodyti moksleivio maitinimo normą litais. Remiantis ataskaitose pateiktais duomenimis nemokamas maitinimas buvo skirtas 347 moksleiviams daugiau nei buvo planuota (105 priedas). Pagal pateiktą veiklos ataskaitą nemokamą maitinimą gavo 27,3 proc. moksleivių (planuota 26 proc.).

Išvada: Ministerija lėšas naudojo nustatytam tikslui, t.y. nemokamam moksleivių maitinimui. Neatlikus vertinimo įstaigose, atsakingose už nemokamą moksleivių maitinimą, negalima pasakyti ar lėšos buvo panaudotos efektyviausiu būdu.

V.Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2001 metų suvestinė finansinė atskaitomybė

Ministerijai 2001 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu, įskaitant patikslinimą, (2000-12-19 Nr. IX-89) valstybės biudžete buvo patvirtinta 486973,0 tūkst. Lt išlaidų, iš jų: 479102,0 tūkst. Lt paprastosioms išlaidoms, iš jų - 7395,0 tūkst. Lt darbo užmokesčiui ir 7871,0 tūkst. Lt nepaprastosioms išlaidoms. Iš viso gauta

478945,3 tūkst. Lt arba 98,4 proc. asignavimų. Iš Vyriausybės rezervo fondo buvo skirta, gauta ir panaudota 227,0 tūkst. Lt.

Lėšų, skirtų Ministerijai patvirtintoms programoms vykdyti, apskaita tvarkoma ministerijos apskaitos registruose ir šių registrų bei Ministerijai pavaldžių įstaigų pateiktų atskaitomybių, įskaitant Ministerijos išlaikymui skirtų lėšų apskaitą, sudaryta Ministerijos suvestinė finansinė atskaitomybė.

Analizuojant įstaigų vykdytųjų atskiras programas Ministerijai pateiktas finansines ataskaitas nustatyta, kad Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba (toliau-Valdyba), biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2001-12-31 apyskaitos duomenimis, viršijo išlaidų pagal funkcinės klasifikacijos kodą 06.01.03 (nukentėjusių asmenų valstybinės pensijos) patvirtintą sąmatą 268,9 tūkst. Lt ir pagal funkcinės klasifikacijos kodą 06.01.30 (lėšos lengvatoms, teikiamoms įvairių kategorijų asmenims, dengti) 186,5 tūkst. Lt kitų funkcinės klasifikacijos kodų sąskaita (27, 35, 75 priedai). Valdyba, atsakydama į Valstybės kontrolės 2002-05-09 raštą, nurodė, kad “dėl santykinai nedidelio nukentėjusių asmenų valstybinių pensijų (0,2 proc.) ir lėšų lengvatoms, teikiamoms įvairių kategorijų asmenims, dengti (0,9 proc.) išlaidų sąmatų viršijimo ir matydama, kad bendra asignavimų suma programai 3.1 (Valstybinės ir šalpos (socialinės) pensijos bei valstybinė socialinė parama) nebus viršyta, pakartotinai dėl sąmatos patikslinimo į Socialinės apsaugos ir darbo ministeriją nesikreipė” (106 priedas). Mūsų nuomone, Valdybos paaiškinimas nėra pakankamai argumentuotas kadangi, programos 3.1 vykdytojai yra Valdyba ir Ministerija, kuri Valdybai savo finansinių ataskaitų neteikia. Be to, Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr. 543 patvirtintų Lietuvos Respublikos Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo tvarkos 17 punktas nurodo, kad valstybės biudžeto išlaidų sąmatos tvirtinamos pagal visus funkcinės ir ekonominės klasifikacijos kodus. Naudoti valstybės biudžeto lėšas be patvirtintos valstybės išlaidų sąmatos draudžiama. Tuo būdu Valdyba, panaudojusi biudžeto lėšas be nustatyta tvarka patvirtintos sąmatos, nesilaikė minėtos tvarkos 17 punkto reikalavimų.

Valdyba 2001-10-11 raštu Nr.209-07-3870 kreipėsi į Ministeriją, kad 10300,0 tūkst. Lt būtų sumažinta lėšų suma pagal funkcinę klasifikaciją 06.01.03, šia suma padidinant 06.01.20 funkcinės klasifikacijos straipsnį (107 priedas). Pagal pateiktą biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2001-12-31 apyskaitą Valdyba nepanaudojo 1720,9 tūkst. Lt gautų asignavimų pagal funkcinės klasifikacijos kodą 06.01.20. Gauti asignavimai buvo panaudoti pagal kitus funkcinės klasifikacijos kodus, o 1281,1 tūkst. Lt įskaityta į 2002 metų finansavimą (94 priedas).

Pastebėjimai:

***Ministerija 2002 metų eigoje seka ir kontroliuoja kaip Valdyba laikosi jai patvirtintų biudžeto išlaidų sąmatų (108 priedas).**

Įstaigos ir organizacijos, gavusios lėšų atskirų programų vykdymui, Ministerijai atsiskaito pateikdamos biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo apyskaitas. Ministerijai pavaldžios įstaigos atsiskaito pateikdamos nustatytos formos finansines ataskaitas. Ministerijos suvestinė finansinės atskaitomybės sudaryta Ministerijos apskaitos registrų bei įstaigų ir organizacijų, gavusių lėšų atskirų programų vykdymui, Ministerijai pavaldžių institucijų pateiktų apyskaitų pagrindu.

Ministerijos suvestinėje ir atskirų programų biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo apyskaitoje 2002 sausio 1d. patvirtinta sąmata metams įskaitant patikslinimą, gauti asignavimai, kasinės faktinės išlaidos bei išlaidos darbo užmokesčiui, nepaprastosioms išlaidoms, įstaigų pateiktų bei Ministerijos sudarytų apyskaitų pagrindu atvaizduota teisingai. Ministerijos suvestinė finansinė atskaitomybės sudaryta pagal nustatytas Finansų ministro 2001-12-28 įsakymu Nr. 346 “Dėl biudžetinių įstaigų finansinės atskaitomybės ir savivaldybių biudžetų vykdymo suvestinės atskaitomybės formų patvirtinimo” patvirtintas formas ir pateikta laikantis nustatytų terminų.

Ministerijos suvestinio išlaidų sąmatos vykdymo 2002-01-01 balanso (toliau- Balansas) rodikliai: ilgalaikis turtas, materialiojo ir nematerialiojo turto nusidėvėjimas atitinka įstaigų pateiktiems ir Ministerijos vykdytų programų apskaitos duomenims. Balanse pateikti duomenys apie ilgalaikį turtą atitinka kitose Balanso dalyse ir atskaitomybės formose pateiktiems duomenims. Balanse nurodytas trumpalaikis turtas atitinka kitose balanso dalyse ir atskaitomybės formose nurodytiems duomenims. Balanse nurodytos atsargos atitinka kitų atskaitomybės formų duomenims. Balanso aktyvo dalyje atvaizduotos gautinos ir mokėtinos sumos atitinka programų vykdytojų pateiktiems duomenims. Balanso eilutės, kuriose atvaizduojamos piniginės lėšos, atitinka Ministerijos apskaitos registrams ir įstaigų pateiktiems duomenims.

Išvados:

***Ministerijos suvestinė finansinės atskaitomybės sudaryta pagal nustatytas Finansų ministro 2001-12-28 įsakymu Nr. 346 “Dėl biudžetinių įstaigų finansinės atskaitomybės ir savivaldybių biudžetų vykdymo suvestinės atskaitomybės formų patvirtinimo” patvirtintas formas ir pateikta laikantis nustatytų terminų. Ministerijos suvestinės finansinės ataskaitos Ministerijos apskaitos registrų bei įstaigų ir organizacijų, gavusių lėšų programų vykdymui, Ministerijai pavaldžių institucijų pateiktų finansinių ataskaitų pagrindu sudarytos teisingai ir visa informacija, kuri svarbi finansinių ataskaitų atžvilgiu, tinkamai pateikta.**

***Vidaus audito tarnyba neanalizavo Valdybos išlaidų sąmatų, todėl ministrė negavo pilnos informacijos apie biudžeto lėšų panaudojimą. Ministerija nepakankamai vykdė Biudžetinių įstaigų įstatymo (1995-12-05 Nr. I-1113) 8 straipsnyje numatytą biudžeto asignavimų valdymą, t.y. nesiėmė priemonių, kad iš asignavimų valdytojų gautus asignavimus Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba naudotų tik pagal patvirtintas išlaidų sąmatas.**

V. Kiti klausimai

Socialinės apsaugos ir darbo ministrė vadovaudamasi Biudžetinių įstaigų įstatymo (1995-12-05 Nr. I-1113) 4 straipsniu, Viešųjų įstaigų įstatymu (Žin., 1996 Nr. 68-1633; 2000, Nr. 83-2513) bei Vyriausybės 1996-05-10 nutarimu Nr. 554 “Dėl biudžetinių įstaigų reorganizavimo ir likvidavimo tvarkos patvirtinimo”, 2001-09-26 priėmė įsakymą Nr. 126 “Dėl Darbų saugos centro prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos reorganizavimo”, kuriuo nustatė viešosios įstaigos pagrindines kryptis, sudarė reorganizavimo komisiją, nustatė Darbų saugos centro reorganizavimo į viešąją įstaigą projekto parengimo ir pateikimo tvirtinti ministrei terminą. Šio įsakymo vykdymo kontrolė buvo pavesta viceministrui R.Kaireliui.

Ministrė 2001-11-30 įsakymu Nr. 161 patvirtino naujus Darbų saugos centro nuostatus, kuriais patikslino Darbų saugos centro funkcijas. Ministrės 2002-01-24 įsakymu Nr. 11 buvo patvirtintas Darbų saugos centro prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos reorganizacijos projektas, kuriame numatytas reorganizavimo tikslas ir būdas, reorganizavimo pagrindimas, viešosios įstaigos Darbų saugos centro uždaviniai ir funkcijos ir kita.

Darbų saugos centro direktorius skundu kreipėsi į Vilniaus apygardos administracinį teismą, prašydamas panaikinti socialinės apsaugos ir darbo ministrės 2001-09-26 įsakymą Nr. 126 bei 2001-11-30 įsakymą Nr. 161. Vilniaus apygardos administracinis teismas pareiškėjo Darbų saugos centro skundą atmetė, kaip nepagrįstą. Darbų saugos centro direktorius 2002-01-29 kreipėsi į Lietuvos vyriausiąjį administracinį teismą su apeliaciniu skundu panaikinti Vilniaus apygardos administracinio teismo 2002-01-25 sprendimą. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo kolegija 2002-03-05 nutartimi nutarė Vilniaus apygardos administracinio teismo 2002-01-25 sprendimą palikti nepakeistą, o pareiškėjo Darbų saugos centro prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos apeliacinį skundą atmesti. Nutartis kasacine tvarka neskundžiama.

Bendrosios išvados

- * **Ministerijoje iki 2001-10-08 Vidaus audito tarnyba realiai nefunkcionavo.**
- * **Vidaus audito tarnyba netikrino ir nevertino 2001 metų finansinių ataskaitų duomenų.**
- * **Vidaus audito tarnybos 2002 metų audito planas sudarytas neprisilaikant Finansų ministro 2001-01-31 įsakymu Nr. 26 patvirtinto Valstybės įmonių ir įstaigų vidaus audito vadovo atskirų punktų reikalavimų.**
- * **Vidaus audito tarnyba neatliko valstybės biudžeto asignavimų valdytojų ir joms pavaldžių institucijų programų išlaidų sąmatų vidaus audito.**

- * **Ministerijos pateikta programos 2.1 “Ortopedinė protezinė pagalba Lietuvos Respublikos gyventojams” finansinė ataskaita tiksliai ir teisingai atspindi padarytas išlaidas, parengta ir pateikta laikantis nustatytos tvarkos. Tikrinimo metu nenustatyta, kad lėšos būtų panaudotos**

ne programoje nustatytiems tikslams. Remiantis pateiktomis veiklos ataskaitomis, programos tikslai buvo pasiekti.

* Programos 2.2 “Socialinių paslaugų plėtra stacionariose globos įstaigose ir kitose ministerijai pavaldžiose institucijose” biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2002-01-01 apyskaita, įstaigų pateiktų apyskaitų pagrindu, sudaryta teisingai.

*Valstybinė medicininės socialinės ekspertizės komisija nesilaikė Lietuvos Respublikos fizinių asmenų pajamų mokesčio laikinojo įstatymo (1990-10-05 Nr. I-641) 10 straipsnio reikalavimo, gaunant iš banko įstaigų pinigus darbo apmokėjimui, kartu pateikti banko įstaigoms mokomąjį pavedimą iš to mėnesio uždarbių pajamų mokesčio sumoms sumokėti.

*Valstybinė medicininės socialinės ekspertizės komisija, panaudodama išskaityto pajamų mokesčio lėšas kitoms išlaidoms, nesilaikė Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr.543 patvirtintos Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo tvarkos 54 punkto reikalavimo draudžiančio iš šių lėšų apmokėti bet kokias išlaidas.

* Valstybinė medicininės socialinės ekspertizės komisija 1,5 tūkst. Lt panaudodama be nustatyta tvarka patvirtintos sąmatos, nesilaikė Biudžetinių įstaigų įstatymo (1995-12-05 Nr. I-1113) 8 straipsnio reikalavimo biudžeto asignavimus naudoti tik pagal asignavimų valdytojo patvirtintas išlaidų sąmatas.

*Vidaus audito tarnyba neanalizavo pavaldžių įstaigų išlaidų sąmatų, todėl ministrė negavo pilnos informacijos apie biudžeto lėšų panaudojimą. Ministerija nepakankamai vykdė Biudžetinių įstaigų įstatymo (1995-12-05 Nr. I-1113) 8 straipsnyje numatytą biudžeto asignavimų valdymą, t.y. nesiėmė priemonių, kad iš asignavimų valdytojų gautus asignavimus Valstybinė medicininės socialinės ekspertizės komisija naudotų tik pagal patvirtintas išlaidų sąmatas bei laiku atsiskaitytų su biudžetu.

* Iš šešių programą vykdžiusių įstaigų, keturios nepasiekė numatytų tikslų. Neatlikus vertinimo programą 2.2 vykdžiusiose įstaigose, negalima pasakyti ar tikslai pasiekti efektyviausiu būdu. Ministerijoje nebuvo analizuojamos numatytų rezultatų nepasiekimo priežastys. Ministerija pasirinko tik kiekybinius statistinius programos uždavinių vertinimo kriterijus, kurie neleidžia vertinti programos vykdymo kokybės.

* Programos 2.3 “Parama socialiai pažeidžiamoms gyventojų grupėms ir kita ministerijos veikla” biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2002-01-01 apyskaita, Ministerijos apskaitos registrų bei įstaigų pateiktų apyskaitų pagrindu, sudaryta teisingai.

* Programos tikslui “Užtikrinti teisės aktų derinimą su Europos sąjungos standartais bei normomis”, nebuvo nustatyta uždavinio vertinimo kriterijų. Atsižvelgiant į tai, negalima

pasakyti kiek buvo pasiektas programos tikslas. Be to, neesant uždavinių vertinimo kriterijų, nėra vienos iš esminių kontrolės priemonių – ar buvo darbai atlikti tokios apimties ir kokybės, kokiai buvo skirtos biudžeto lėšos.

* Siekiant Ministerijos tikslo “Vykdėti nacionalinę narkotikų kontrolę ir narkomanijos prevenciją”:

- Yra rizika, kad dėl nepakankamo atsakingų vykdytojų tarpusavio veiksmų koordinavimo sudaromos prielaidos organizacijoms lėšas gauti pagal tą patį projektą iš skirtingų atsakingų vykdytojų bei atsiskaityti už jų panaudojimą pateikiant tas pačias ataskaitas;

- Vertinant pagal Ministerijos nustatytus vertinimo kriterijus galima teigti, kad programos tikslas yra pasiektas, tačiau atkreiptinas dėmesys į tai, kad buvo pasirinkti tik kiekybiniai statistiniai uždavinio vertinimo kriterijai, neleidžiantys vertinti programos vykdymo kokybės bei realios programos naudos;

- Lėšas priemonei “remti nevyriausybinių jaunimo organizacijų narkotikų prevencijos projektus” Ministerija numatė nesivadovaudama Vyriausybės 1999-09-06 nutarimo Nr. 970 2 punkto nuostatomis, kadangi atsakingu šios priemonės vykdytoju paskirta Jaunimo reikalų taryba.

* Atsižvelgiant į Ministerijos vykdomos programos atskirų tikslų reikšmingumą, aktualumą bei visuomenės suinteresuotumą jais, mūsų nuomone, būtų tikslinga nustatyti ir kokybinius vertinimo kriterijus, kurie leistų vertinti programos kokybę ir realiai jos duotą naudą. Be to, tai leistų Ministerijai geriau įvertinti programą jos tęstinumo ir lėšų panaudojimo požiūriu.

* Pagal pateiktas veiklos ataskaitas darytina išvada, kad numatyti rezultatai buvo pasiekti, lėšos buvo naudojamos programoje nustatytiems tikslams. Lėšos buvo naudojamos pakankamai efektyviai Ministerijos vykdytoms programos priemonėms. Neatlikus vertinimo įstaigose, kurioms buvo perduotos vykdyti atskiros programos priemonės, negalima pasakyti ar lėšos buvo panaudotos efektyviausiu būdu.

* Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba, panaudojusi biudžeto lėšas be nustatyta tvarka patvirtintos sąmatos, nesilaikė Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr. 543 patvirtintos Lietuvos Respublikos Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo tvarkos 17 punkto reikalavimų.

* Vidaus audito tarnyba neanalizavo Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos išlaidų sąmatų, todėl ministrė negavo pilnos informacijos apie biudžeto lėšų panaudojimą. Ministerija nepakankamai vykdė Biudžetinių įstaigų įstatymo (1995-12-05 Nr. I-1113) 8 straipsnyje numatytą biudžeto asignavimų valdymą, t.y. nesiėmė priemonių, kad iš asignavimų valdytojų gautus asignavimus Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba naudotų tik pagal patvirtintas išlaidų sąmatas.

*** Ministerijos suvestinė finansinės atskaitomybė sudaryta pagal nustatytas Finansų ministro 2001-12-28 įsakymu Nr. 346 “Dėl biudžetinių įstaigų finansinės atskaitomybės ir savivaldybių biudžetų vykdymo suvestinės atskaitomybės formų patvirtinimo” patvirtintas formas ir pateikta laikantis nustatytų terminų. Ministerijos suvestinės finansinės ataskaitos Ministerijos apskaitos registrų bei įstaigų ir organizacijų, gavusių lėšų programų vykdymui, Ministerijai pavaldžių institucijų pateiktų finansinių ataskaitų pagrindu sudaryta teisingai ir visa informacija, kuri svarbi finansinių ataskaitų atžvilgiu, tinkamai pateikta.**

Finansinio audito 4-ojo

departamento direktorė

Vita Jurkevičienė

Finansinio audito 4-ojo departamento

vyresnioji kontrolierė

Jolita Skapaitė

Su ataskaita susipažino:

Socialinės apsaugos ir darbo ministrė

Vilija Blinkevičiūtė

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos

sekretorius

Valdas Rupšys

Finansų ir buhalterinės apskaitos skyriaus

vedėjo pavaduotoja

Liucija Neroda